

Ce nu stiam despre Arghezi...

Vorbind despre Poetul national, Arghezi afirma: "Fiind foarte roman, Eminescu e un European"; parafrazandu-l, se poate spune cu certitudine: „Arghezi, poet roman, este deopotriva un spirit European de incontestabila valoare”.

7 Noiembrie 1905 este ziua in care Arghezi a ajuns la Geneva – piatra de hotar pentru intreaga sa viata. Calugar fiind, ajunge la manastirea Cordelierilor, din orasul Freiburg. Mai tarziu marturisea: „Acolo imi perfectionam noaptea, unele note luate in timpul zilei la biblioteca sau ascultand unele cursuri care ma interesau. Pe dosul foilor cu note exersam condeiul cu versuri....incepusem sa gasesc aici atmosfera care-mi trebuia. Elvetia este si acum o scoala dincolo de universitate, biserica si biblioteca”.

La initiativa fiului sau, in toamna anului 1974, a fost asezata, pe fruntea casei din Rue de Pevillons 146, o placa ce aminteste de sederea poetului in acest loc. Recunoasterea lui in spiritul European s-a concretizat in acordarea marelui premiu „Goltfriend-von-Herder”, la Viena, in 1965, dupa ce, cu un an in urma, fusese propus la premiul Nobel pentru poezie.

Presiunile politicii rasaritene de la Moscova exercitate asupra comisiei suedeze au determinat amanarea acordarii acestuia si astfel Solohov primeste premiul pentru proza. Totusi, sensibilitatea literara europeana considera spiritualitatea argheziana de prim rang si s-a manifestat prin traduceri, interviuri, vizite ale unor ziaristi si comentatori straini.

Dar Arghezi este roman si ortodox, iar icoanele au facut si fac parte din viata sa sufleteasca. Prima icoana adevarata a primit-o in 1882, in ziua botezului (avea 2 ani): o icoana mica, de argint reprezentand pe Maica Domnului cu pruncul Iisus in brate. Aceasta icoana l-a insotit pe tot lungul vietii, de la Bucuresti la Geneva si Paris, iar in ceasul din urma, a fost asezata de catre fiul sau langa inima sa.

Fara sa fi fost habotnic, Arghezi avea o credinta puternica, intima, stramoseasca. Pentru el, Dumnezeu exista in frumusetile din jur, in fiintele necuvantatoare, in flori si izvoare, adica in toata creatia argheziana. Dar, Dumnezeu exista si in condeiul cu care scria:” Genele lui Dumnezeu / cad in calimerul meu” – inspiratia este si ea de origine divina.

Un ziarist francez l-a intrebat: “Cum s-a nascut in Dumneavoastra vocatia poetica?” Iata ce a raspuns:” Nu stiu! La mine poezia s-a produs intr-o completa inconstienta. Alminteri ezitam intre poezie si pictura. M-am cautat fara speranta de a ma gasi si inca ma caut”.

Raspunzand unui interviu dintr-un ziar genovez, Arghezi marturiseste: “Fara Elvetia si fara Geneva n-as fi capatat niciodata constiinta cea intima si secreta ca am fost facut sa fiu scriitor. Aici am invatat un anumit stil de viata care este facut din eleganta, delicatete morala, sentimentul datoriei absolute fata de aproapele tau, datorie care, sper, am pastrat-o pana astazi. Si daca iubesc atat de adanc libertatea, daca-mi iubesc patria, stiu ca aceasta dragoste a incoltit langa Alpii vostri, langa malurile frumosului Dumneavoastra Lemana. (Iacul Lemana – cu o lungime de aproape 100 km).

Deseori vorbind despre sine, a vorbit despre conditia artistului, de oriunde si din orice timp: “Poezia este un gherghel al mintii si al sufletului, o tesatura in culori mai clare sau mai obscure, dupa cum sunt innodate firele. Am incercat sa colorez cu nuante si am preferat, cand am putut, catifelarea petalelor, jocul fluturelui, gingasia copilariei...”

Prof. Viorica Provia